

KRATKI IZVJEŠTAJ O RADU NA KAMPANJI RAZVOJA TOLERANCIJE KOD TINEJĐERA

BONTON za bolje razumijevanje osoba s invaliditetom

(kako naučiti osobe iz susjedstva – osobito mlade - da prihvataju one koji su različiti)

Polazeći od činjenice da je *invaliditet problem društva a ne osobe* Udruga za promicanje istih mogućnosti (UPIM) snažno se zalaže za prihvaćanje tog stava u društvu. Krucijalno je to pitanje kulture i dijaloga. Tako je i nastao program djelovanja prema mladima kao mjesto za projektiranje boljeg društva a u svrhu smanjenja diskriminacije i gradnje svijeta dobrih ljudi. Prihvaćanjem različitosti omogućava se podizanje svijesti o različitim potrebama građana, razvija se tolerancije, razumijevanje, poštivanje različitosti i usvajaju pravila kulture ponašanja. Važno je djelovanje na širenju zajedničkih horizonta.

Udruga za promicanje istih mogućnosti (UPIM) vrlo je često slušala primjedbe da su mlađi bezobrazni, da se ne znaju ponašati, da su bahati, bez kulture. Mišljenja smo da to nije tako - već da oni samo ne znaju! Treba djelovati prema njima i dati im znanje.

Zato smo se odlučili djelovati i u volonterskom zajedništvu i partnerstvu s kompanijom Ericsson Nikola Tesla i tiskarom Kerschoffset iznjedriti smo 2012. edukativnu publikaciju za mlade pod nazivom *Bonton za bolje razumijevanje osoba s invaliditetom*. Knjižica ima 68 lijepo dizajniranih stranica koje prate Darka, studenta Učiteljskog fakulteta, osobu u invalidskim kolicima, na njegovom svakodnevnom putu u život. Priča koju Darko prenosi čitateljima najbolji je dar svima nam i naša najbolja ulaznica za EU!

Publikacija BONTON, za koju je dobiveno pozitivno mišljenje Agencije za odgoj i obrazovanje i na temelju toga suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, dijeli se besplatno po osnovnim i srednjim školama, fakultetima i građanima - svugdje gdje se na taj način može utjecati na ljude da prihvate osobe s invaliditetom kao sebi ravne. Do sada je na dar poklonjeno i podijeljeno oko 8.000 primjeraka (tiskani prvi primjerici publikacije u prilogu). Program na tu temu UPIM provodi već treću godinu. Važno je naglasiti da se cjelokupni tim, koji je rado dvije godine na osmišljavanju, dizajniranju i izradi edukativne publikacije, odrekao bilo kakve naknade, što je najbolji način da pokažu vlastitu društvenu odgovornost i brigu za druge.

Iako se brojnim dokumentima u našoj zemlji proklamirana potreba mijenjanja svijesti u društvu UPIM se odlučio na konkretniziranje kroz primjer dobre prakse: tiskanjem i besplatnim dijeljenjem edukativne publikacije za mlade. Kroz publikaciju se želi dalekosežno djelovati i proizvesti pozitivne učinke u podizanju svijesti cjelokupnog društva prema osobama s invaliditetom i graditi svijet dobrih ljudi. Prvenstveno se želi **djelovati na mlade u poštivanju različitosti, razumijevanju i kulturi ponašanja, na način da ih se o tome nauči**.

UPIM ulaže ogroman entuzijazam i volonterski trud jer za projekt poput ovoga dobivaju se minimalna sredstva za provedbu od nadležnih institucija. Projekt je do sada od 2012.

godine u minimalnim iznosima dobio potporu od: Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (30.000 kn) Grada Zagreba (po 10.000 kn dvije godine) i Zagrebačke županije (po 10.000 kn tri godine). No, učinak je nemjerljiv jer je sa 8.000 podijeljenih primjeraka dobiveno najmanje toliko dobrih ljudi u hrvatskom društvu.

Publikacija se prezentira kroz tribine i predavanja samih osoba s invaliditetom približavajući im pozitivne strane invaliditeta i kvalitete života. Pri tome se služimo odgovarajućom ppt. prezentacijom zanimljivom za mlade i plakatima. Redovito se provodi aktivno sudjelovanje slušatelja u čitanju i demonstraciji pravila. Svakom mladom slušatelju daje na dar primjerak publikacije. Oni, odnoseći ga kući, u svoju obitelj, šire znanja o pravilima ponašanja prema osobama s invaliditetom i utječe na širenje znanja u većem broju ljudi.

Publikacija je do sada prezentirana kroz predavanja i podjelu u slijedećim obrazovnim institucijama:

- Učiteljskom fakultetu 2012.;
- Fakultetu političkih znanosti 2012.;
- Edukacijsko rehabilitacijskom fakultetu 2012.;
- Agronomskom fakultetu 2012.;
- U **Dugom Selu** 2013. - pet osnovnih škola i jednoj srednjoj;
- U **Svetom Ivanu Zelini** 2013. - u šest osnovnih škola i srednjoj;
- U **Samoboru** 2014. u tri osnovne škole (Rude, Bregana, Sv. Martin pod Okićem);
- U **Zaprešiću** 2014. u tri osnovne škole s 500 učenika i Visokoj poslovnoj školi sa 100 studenata – nakon čega je izašao veliki članak u njihovom časopisu;
- U četiri srednje škole Grada Zagreba: na Svetom Duhu Zagreb (gdje su uočeni problemi) Obrtničkoj školi i Pravoslavnoj gimnaziji te Industrijskoj i građevinskoj školi (u dvije generacije – prvim razredima) te Školi za modu i dizajn;
- Nastavničkom vijeću Industrijske škole (uz predavanje i podijeljeno 50 primjeraka);
- Medicinskom fakultetu (06.03.2014. uz predavanje i podijeljeno 50 primjeraka)
- U dvije velike osnovne škole Grada Zagreba (Izidor Kršnjavi i Jure Kaštelan) te pet grupa prvih razreda Industrijska i obrtnička srednja škola;
- Na otoku Krku početkom 2015. održane su tribine i predavanje u osnovnoj školi Fran Krsto Frankopan Grad Krk, Malinskoj, Dobrinju i Omišlju te srednjoj školi Hrvatski kralj Zvonimir Grad Krk – o čemu je objavljen sjajan članak u časopisu Val s Krka;
- Na zamolbu udruga osoba s invaliditetom u Dubrovnik je poslano 50 primjeraka, Zadru 20, Opatiji 20 primjeraka;
- U rujnu 2015. održano predavanje u Osnovnoj školi Rab za veliku skupinu nastavnika, vjeroučitelja, socijalnih radnika, liječnika školske medicine, medicinskih sestara i profesora i podijeljeno 50 primjeraka a tajnica UIKO udruge uz posлану ppt prezentaciju održala s učenicima predavanja i podijelila 350 primjeraka knjižice;
- U listopadu 2015. predavanje na Edukacijsko rehabilitacijskom fakultetu – studentima s prve i pte godine, sa 60 studenata;
- U **Dugom Selu** 2015. studeni – u dvije skupine (sedmi i osmi razredi OŠ Ivan Benković) sa 100 učenika;
- U **Svetom Ivanu Zelini** 2015. studeni - u šest skupina OŠ i srednjoj sa 250 učenika;
- U prosincu 2015. OŠ Eugem Kvaternik Velika Gorica s 50 učenika;
- U veljači 2016. OŠ Zapruđe sa 60 učenika i svibnju 2016. OŠ Dobriša Ceserić Borongaj u Zagrebu;
- **Edukacijsko rehabilitacijski fakultet** 6. listopada 2016. sa 50 studenata;
- **Fakultet prometnih znanosti** 21. studenog 2016. sa 50 studenata;
- **U Mariji Bistrici OŠ** 5. prosinca 2016. Tribina s 50 učenika;
- **U Varaždinskim toplicama OŠ** Ivana i Antuna Kukuljevića 19.12.2016. 260 učenika

Aktivnosti su objavljene na web stranici UPIM-a www.upim.hr te u medijima gdje je aktivnost popraćena na: HRT – emisija Školski sat dva puta tijekom 2013., na Radio Daruvaru 2014. s objavom na njihovoj web stranici, Radio Martinu 2015. s novinarkom Slavicom Šarović, Z1 televiziji 2015. u emisiji *Isti smo*, portalu Radio Samobora, časopisu Sveučilišta Baltazar iz Zaprešića te časopisu Krčki Val s dvostranim tekstom o tribinama, Portalu InMagazin te u jednosatnoj emisiji Radija Sv. Ivana Zelina - koju vodi **mladi novinar i sam osoba s invaliditetom, čije riječi najbolje govore o vrijednosti projekta, njegova e-mail poruka nakon održane tribine:**

From: tomislav nedelić [mailto:tomislav.nedelic@gmail.com]

Sent: Sunday, December 08, 2013 6:59 PM

To: Mirjana Dobranović

Hvala Vam gospođo Mirjana, na gostovanju u emisiji i toliko poticajnih poruka koje ste uputili našim slušateljima, na lijepim riječima koje ste mi uputili i najviše na ideji koja se rodila kao novi projekt za aktivnosti u našoj lokalnoj zajednici. Vaša potpora mi puno znači i veseli me da krenem korak dalje. Trudit će se da opravdam Vaše povjerenje.

Srdačan pozdrav, Vaš Tomislav

Bitno je znati da kulturom ponašanja prema osobama s invaliditetom procjenjuje se civilizacijska razina pojedine zemlje, a poštivanjem različitosti i razumijevanjem teškoća građana s invaliditetom, gradi se tolerancija i razumijevanje i za ostale životne situacije i potrebe ljudi – gradi se svijet dobrih ljudi. U svemu tome samo zajedništvom svih nas možemo činiti pomake.

Evaluacija

Rezultati provedene evaluacije sa učenicima i studentima, uz posebno kreirani upitnik, ukazuju na sjajne odgovore mladih iz kojih proizlazi zrelost i

razumijevanje, ali se istodobno potvrdila nužnost održavanja takovih tribina i učenja kako se odnositi prema osobama s invaliditetom i iskazivati civilizacijsku razinu zajedničkog života i poštivanja različitosti. Podijeljeni anketni listići i popunjeni od studenata i učenika nakon predavanja, najbolje govore o prihvaćenosti predavanja i publikacije.

Evo u nastavku samo nekoliko primjera ispunjenih upitnika studenata Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta u 2014.:

Udruga za promicanje istih mogućnosti – UPIM

Kuća ljudskih prava Zagreb, Selska cesta 112c, HR -10 000 Zagreb
MB: 01938100 OIB: 31162759112 IBAN: HR7724840081103021077
Tel: + 385 1 6413 732 Fax: + 385 1 6413 731 Mob: 091/ 641 37 32
e-mail: upim@upim.hr web: www.upim.hr

Zagreb, 31. listopada 2014.

EVALUACIJSKI LISTIĆ O BONTONU

RB	PITANJE	ODGOVOR
1.	Što Vas je najviše dojmilo tijekom predavanja?	POJMILA MĘ SE OTVORENOST I VĒDRINA PREDAVACICE, KAO I LAKOĆA SPOZNAVANJA I LOGIČNOST OVIH PRAVILA. ONA SU OCITA, ALI NAM IH JE TEŠKO SPOZNATI DOK NETKO NE UKAZUJE NA TO.
2.	Što ste spoznali na ovoj tribini?	SPOZNALA SAM DA SE NE TREBA PLAŠITI PRISTUPITI OSOBI S INVALIDITETOM NA JEDAN OTVOREN NAČIN. TAKOĐER AKO SE OBZIRNO PONAŠAMO, NASNOJIMO BIT LJUBAZNI I PRISTOJNI, NE TREBAMO NEPRESTANO RAZMIŠLJATI JESU LI NAJVIŠE PONAŠANJA PRIHVATLJIVA ILI NE.
3.	Hoćete li prenositi i primjenjivati pravila ovog BONTONA? Ako DA - kako ćete to činiti - opišite. Ako NE - zašto ne?	DA. NAJVIŠE PRIMJEROM U SVAKODNEVNIH SITUACIJAMA, ALI I KAZGOWRIMA I PREZENTACIJAMA, RADIONICAMA S KOJIMA ĆU SE VJEROJATNO SUSRETI U SVOJOJ PROFESIJI.
4.	Kako vide sebe u komunikaciji s osobom koja je različita?	KAO I U KOMUNIKACIJI I RAZGOVORU S OSOBAMA BEZ INVALIDITETA.
5.	Koja ste pravila zapamtili?	PRAVILO DA UVJEK SE PONAŠAMO U RAZGOVORU KAO I S OSOBAMA BEZ INVALIDITETA, UVJEK PRVO PITAN OBOŽU S INVALIDITETOM ZELI LI POMOĆ I NA KOJI MADAĆ.

Udruga za promicanje istih mogućnosti – UPIM

Kuća ljudskih prava Zagreb, Selska cesta 112c, HR -10 000 Zagreb
MB: 01938100 OIB: 31162759112 IBAN: HR7724840081103021077
Tel: + 385 1 6413 732 Fax: + 385 1 6413 731 Mob: 091/ 641 37 32
e-mail: upim@upim.hr web: www.upim.hr

Zagreb, 31. listopada 2014.

EVALUACIJSKI LISTIĆ O BONTONU

RB	PITANJE	ODGOVOR
1.	Što Vas je najviše dojmilo tijekom predavanja?	Najviše me se dojmilo što mam je predavanje držala osoba s invaliditetom pa smo iz prve ruke imali priliku čuti o takvom životnom iskuštu, što me osobno dosegalo.
2.	Što ste spoznali na ovoj tribini?	Spoznala sam, barem u određenoj mjeri, s čime se osobe s invaliditetom u svakodnevnom životu mogu učestvovati i kako im možemo pomoći.
3.	Hoćete li prenositi i primjenjivati pravila ovog BONTONA? Ako DA - kako ćete to činiti - opišite. Ako NE - zašto ne?	Da, prenositi i primjenjivati pravila bontona jer prije ni sama nisam znala kako se prema osobama s invaliditetom odnositi i na koji im način pomoći. U svakoj prilici, tj. kad god susretnem osobu s invaliditetom, razmislit ću kaje pravilo iz bontona mogu primjeniti i na taj se način učežbatи u primaganju!
4.	Kako vide sebe u komunikaciji s osobom koja je različita?	Vidim se kao samopraćog sudionika u komunikaciji.
5.	Koja ste pravila zapamtili?	Uvjek pitati osobu kako joj pomoći, mi također ne parkirati na mjestu kaje je posebno označeno, ne pomicati njihova kolica bez pitanja,

Udruga za promicanje istih mogućnosti – UPIM

Kuća ljudskih prava Zagreb, Selska cesta 112c, HR -10 000 Zagreb
MB: 01938100 OIB: 31162759112 IBAN: HR7724840081103021077
Tel: + 385 1 6413 732 Fax: + 385 1 6413 731 Mob: 091/ 641 37 32
e-mail: upim@upim.hr web: www.upim.hr

Zagreb, 31. listopada 2014.

EVALUACIJSKI LISTIĆ O BONTONU

RB	PITANJE	ODGOVOR
1.	Što Vas je najviše dojmilo tijekom predavanja?	Najviše mi se dejmla toplira predavančice i to što sam imala osjećaj de mali i sime daje požnju da u gornji, a ne gornji u prazno
2.	Što ste spoznali na ovoj tribini?	Spoznala sam kaku bolje priči o osobama s invaliditetom
3.	Hoćeće li prenositi i primjenjivati pravila ovog BONTONA? Ako DA - kako će to činiti - opišite. Ako NE - zašto ne?	Hoch, predavat će knjižicu nekima uoče ponajprije ili usmeno reci što treba učiniti kad vide osobu s invaliditetom
4.	Kako vide sebe u komunikaciji s osobom koja je različita?	Svi smo mi jednaki i čak barem idemo poema tome!
5.	Koja ste pravila zapamtili?	Treba klečnuti / sjek /kučnuti kad pođeš s osobom s invaliditetom. Ne odvukti parkirno mjesto. Ponuditi mjesto u busu. Normalno, spustimo rangovarati... Ne sprječavati dijete koje je znatno bolje da sarađe s invaliditetu.

Zagreb, 31. listopada 2014.

EVALUACIJSKI LISTIĆ O BONTONU

RB	PITANJE	ODGOVOR
1.	Što Vas je najviše dojmilo tijekom predavanja?	Najviše me se očajala opuštenost predavača i istrenost. Oduševilo me to što su i studenti bili uključeni u raspravu i što su mi mogli izraziti svoje mišljenje i prijedlog veran ut ponašanje prema osobama s invaliditetom.
2.	Što ste spoznali na ovoj tribini?	Naučila sam neke nove stvari vezane ut ponašanje prema osobama s invaliditetom, koje zapravo nisu vopće teške i problematične. Trebaće se prestati bojati protupa s osobama s invaliditetom.
3.	Hoćete li prenositi i primjenjivati pravila ovog BONTONA? Ako DA - kako ćete to činiti - opišite. Ako NE - zašto ne?	Naravno da hođu. Pokažati svaj mali primjer, prepričati predavanje na kojem sam činio bilo, savjetovati im da ga kaže
4.	Kako vide sebe u komunikaciji s osobom koja je različita?	Vjerojatno su uplašeni, ali nemaju razloga biti uplašeni jer to su isto osobe i trebamo se odnositi prema njima kao i prema svima!
5.	Koja ste pravila zapamtili?	Ne parkirati na invalidsko mjesto. Pitati prvu trebaju li pomoći ili ne.

PREDsjEDNICA UPIM-a
Mr. med. sc. MIRJANA DOBRANOVIĆ